

STARTNOTITIE GEGEVENSUITWISSELING & PRIVACYBESCHERMING 1-GEZIN, 1-PLAN, 1-REGISSEUR

***Deeladvies als onderdeel eindadvies
Verkenning Informatievoorziening Sociaal
domein***

Versie 1.5
Datum 29 juli 2013

1 Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 De decentralisaties	4
1.2 Het regievraagstuk	4
1.3 Privacybescherming en het borgen van burgerrechten	4
1.4 WBP is leidend	5
1.5 Doel van deze notitie	5
1.6 Verantwoording: een startnotitie	6
1.7 Leeswijzer	6
2 Beoogde gegevensuitwisseling in het sociaal domein	7
2.1 Dienstverlening in het sociale domein: regie en vroegsignalering	7
2.2 Multiprobleemsituaties, regie en vroegsignalering: welke gegevens?	8
3 Noodzaak en doel van de gegevensuitwisseling	13
4 Mag de beoogde gegevensuitwisseling? Beoordeling van het juridisch kader	15
4.1 Juridisch kader	15
4.2 Welke grondslag wordt nu meestal gekozen?	16
4.3 Knelpunten bij de gegevensuitwisseling in het sociaal domein	17
5 Uitgangspunten om de privacybescherming te borgen	20
6 Scenario's voor een juridische kader	22
6.1 Vier scenario's	22
6.2 Mogelijk afwegingskader	24
6.3 Mogelijke wettelijke grondslag voor scenario 4	25
7 Voorlopige bevindingen	27
7.1 Voorlopige bevindingen	27
7.2 Vervolg	28

2 Inleiding

2.1 De decentralisaties

Met de decentralisaties van de Jeugdzorg, onderdelen van de Awbz en taken op het terrein van werk en inkomen naar de gemeenten verandert het sociaal domein de komende jaren ingrijpend. De gemeenten worden verantwoordelijk voor een brede waaier aan taken, op verschillende terreinen.¹

De overheveling van taken gaat gepaard met een financiële taakstelling van circa 25 procent. Tegelijkertijd is de maatschappelijke opdracht aan de gemeenten om de kwaliteit van de hulp en ondersteuning in het sociale domein te verbeteren. Dit vraagt om een andere manier van werken. De nieuwe wetgeving laat gemeenten hiertoe een hoge mate aan beleidsvrijheid. Belangrijke aspecten van de beoogde gemeentelijke werkwijzen zijn het aanspreken van de burger op zijn/haar eigen verantwoordelijkheid en het organiseren van dienstverlening op basis van de vraag van de burger. De dienstverlening wordt meer integraal georganiseerd en gericht op ondersteuning van de burger, in zijn of haar eigen omgeving.²

2.2 Het regievraagstuk

De decentralisaties vergroten de gemeentelijke verantwoordelijkheid aanzienlijk. De belangrijkste vraag daarbij is hoe vorm en inhoud kan worden gegeven aan integraliteit van dienstverlening aan gezinnen of personen waar op meerdere terreinen hulp en ondersteuning nodig zijn. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte II is het uitgangspunt opgenomen dat er een einde moet komen aan de praktijk waarbij vele hulpverleners langs elkaar heen werken bij de ondersteuning van één gezin. Dit uitgangspunt is verwoord door te spreken van 'één gezin, één plan, één regisseur'.

Het ontbreken van regie of coördinatie blijkt in de praktijk inefficiënt, ondoelmatig en is vaak belastend voor de gezinnen of personen in kwestie en werkt daardoor contraproductief. Het inrichten van een werkende regiefunctie is daarmee een voorwaarde om de drie decentralisaties in samenhang te laten slagen. Tot nu toe stond de verkokerde wetgeving een goede integrale aanpak in de weg. Met de decentralisaties krijgen de gemeenten de mogelijkheid om deze al langer gewenste integraliteit vorm te geven.

2.3 Privacybescherming en het borgen van burgerrechten

Samenwerking tussen hulpverleners, en de regievoering door de gemeente zal er toe leiden dat partijen met elkaar informatie over de betrokken burger willen uitwisselen. Deze gegevensuitwisseling moet plaatsvinden binnen de kaders van de privacywetgeving.

---

¹ Denk hierbij bijvoorbeeld aan jeugd, veiligheid, passend onderwijs, leerplicht, aanpak kindermishandeling & huiselijk geweld, publieke gezondheid, welzijn, zorg & begeleiding, schuldhulpverlening en werk & inkomen.

² Zie voor een gemeentelijke visie op de beoogde inrichting van het sociale domein de VNG-nota 'bouwen op de kracht van burgers'.

Het uitgangspunt van de decentralisaties is dat de eigen verantwoordelijkheid van burgers voorop staat. Hierbij past het dat de gemeente en de hulpverleners zeer terughoudend zijn met het uitwisselen van persoonsgegevens.

Onderdeel van de zelfredzaamheid is dat de burger ook zelf regie kan voeren over de gegevensuitwisseling die rondom hem of haar plaatsvindt. De burger moet inzicht kunnen hebben in welke gegevens tussen welke partijen zijn uitgewisseld (transparantie) en moet zoveel mogelijk zelf de regie kunnen voeren over wie welke gegevens mag inzien.

Maar ook voor burgers die het niet of onvoldoende op eigen kracht redden is een zorgvuldige afweging noodzakelijk. In het sociale domein gaat het vaak om mensen in kwetsbare posities. Hun hulpverleningsdossiers bevatten bijvoorbeeld medische, financiële of justitiële gegevens. Dit zijn gegevens in de zwaarste categorie van privacybescherming. Met de uitwisseling van deze gegevens moet zéér voorzichtig worden omgegaan.

Het beperken van de uitwisseling van persoonsgegevens is niet alleen het belang van de betrokken burger. Ook de hulpverleners hebben belang bij een goede vertrouwensrelatie met de burger, en daarbij past grote voorzichtigheid in het delen van persoonsgegevens. Voor veel beroepsgroepen (bijvoorbeeld huisartsen, ggz-professionals) is dit juridisch geborgd in het (medisch) beroepsgeheim.

2.4 WBP is leidend

Het uitwisselen en het benutten van informatie over burgers is een middel en geen doel. Het middel zal ten dienste staan aan de dienstverlening aan die burger zelf. Daarom is het van groot belang dat het gebruik van die informatie zorgvuldig gebeurt en dat de privacybelangen van de burger continu gewaarborgd zijn.

Vanuit de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is vereist dat persoonsgegevens op een behoorlijke en zorgvuldige manier worden verwerkt (artikel 6) en alleen voor duidelijk omschreven doelen worden gebruikt (artikel 7). Voordat de informatievoorziening kan worden ingericht, is het noodzakelijk enkele vragen zorgvuldig af te wegen:

- Welke gegevens worden in welke situaties tussen welke professionals uitgewisseld?
- Wat is het doel van die uitwisseling?
- Waarom is de uitwisseling noodzakelijk³? Zijn er geen minder ingrijpende alternatieven?
- Hoe worden de grondrechten van betrokkenen (burgers en professionals) geborgd?
- Wat zijn de rechten (en eventueel plichten) van de betrokken burgers hierin?

2.5 Doel van deze notitie

In deze notitie willen we verkennen welke werkwijze en gegevensuitwisseling in het sociaal domein door gemeenten wordt beoogd, hoe privacybelangen daarbij geborgd kunnen blijven en welke juridische kaders daarvoor aan- of afwezig zijn.

In deze verkenning staan de volgende vragen centraal:

---

³ Hieronder liggen de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Hoe kan de samenwerking tussen gemeenten en hulpverleners in het sociaal domein worden vormgegeven, binnen de geldende kaders voor de privacybescherming? Wat mogen partijen wel of niet doen als het gaat om het uitwisselen van persoonsgegevens? Is voor alle betrokkenen voldoende duidelijk wat wel en niet mag? Hoe kan de burger zelf regie houden over welke gegevens over hem of haar worden uitgewisseld? En hoe kunnen we zorgen dat er zo min mogelijk informatie over burgers wordt uitgewisseld (privacy by design)?

2.6 Verantwoording: een startnotitie

Deze notitie is opgesteld op basis van een aantal onderzoeken en rapporten over privacy en gegevensuitwisseling in het sociaal domein.⁴ Daarnaast hebben gesprekken plaatsgevonden met experts vanuit de betrokken ministeries en de initiatiefgemeenten. In de voorbereiding voor dit deelrapport is verkennend gesproken met enkele juridische adviseurs.

Dit document is bedoeld als **discussiestuk**. Doel is om nader te verkennen hoe de gewenste gegevensuitwisseling in het sociaal domein binnen het huidige juridische kader mogelijk is. En als het niet mogelijk is, volgt de vraag op welke onderdelen ambities bijstelling behoeven en wat daarvan dan de consequenties zijn voor het principe van 'één gezin, één plan, één regisseur'.

Deze notitie is input voor de dialoog hierover, niet de uitkomst daarvan! De komende periode wordt de notitie nader besproken met juridische adviseurs, daarnaast is een bespreking voorzien met de inhoudelijke en juridische experts vanuit de initiatiefgemeenten en de betrokken departementen. Tenslotte is een rondetafelconferentie over 'Gegevensuitwisseling & Privacy in het sociaal domein' voorzien. De uitkomsten van de discussies en de rondetafelconferentie zullen in het eindadvies van de Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD) worden opgenomen.

2.7 Leeswijzer

Paragraaf 2 beschrijft op hoofdlijnen hoe gemeenten de beoogde samenwerking en regie in het sociaal domein voor zich zien. Daarbij wordt ook aangegeven welke informatie gemeenten en andere partijen dan vragen. De noodzaak en het doel van deze informatie vragen worden in paragraaf 3 toegelicht. Paragraaf 4 geeft de juridische kaders waarbinnen gegevensuitwisseling dient plaats te vinden. Daarbij wordt een aantal knelpunten beschreven, die in de praktijk zijn gebleken. Om deze knelpunten op te lossen volgt in paragraaf 5 een voorzet voor de uitgangspunten voor gegevensuitwisseling in het sociaal domein. Tenslotte schetst paragraaf 6 vier scenario's hoe de uitwisseling juridisch geborgd kan worden.

---

⁴ In het bijzonder is aangesloten bij het onderzoek dat momenteel plaatsvindt in de Leertuin Zorg- en Veiligheidshuis in Tilburg.

3 Beoogde gegevensuitwisseling in het sociaal domein

3.1 Dienstverlening in het sociale domein: regie en vroegsignalering

Diverse gemeenten en hulpverleners hebben de afgelopen jaren, vooruitlopend op de decentralisaties, ervaringen opgedaan met nieuwe werkwijzen, met de inzet van sociale wijkteams, ouder-kind regisseurs, een zorg- en veiligheidshuis en dergelijke

In de nieuwe werkwijzen blijken er in elk geval twee onderdelen te zijn die grote gevolgen hebben voor de uitwisseling van persoonsgegevens in het sociaal domein én die essentieel anders zijn dan de meer reguliere werkwijzen. Het gaat om regie op multiprobleemgezinnen en om vroegsignalering van potentiële risico's.

Alvorens toe te lichten wat hieronder wordt verstaan en wat dit betekent voor de uitwisseling van persoonsgegevens, is het nuttig iets meer in te gaan op de soorten hulp- en dienstverlening die in het sociaal domein aan burgers worden verstrekt.

Algemene ondersteuning: Uit de praktijkervaringen blijkt dat circa 80 tot 85 procent van de inwoners van een gemeente wel eens gebruikt maakt van een voorziening in het sociaal domein. De klanten zijn mensen die geen bijzondere aanspraken op hulp of ondersteuning hoeven te doen. De afname van diensten betreft vaak het gebruik van laagdrempelige (collectieve) voorzieningen voor informatie- en advies, zoals een CJG, een buurtvoorziening, welzijnswerk en dergelijke, of een algemene voorziening, zoals de JGZ (de consultatiebureaus). De dienstverlening is vooral gericht op informatieverstrekking en preventie. De klanten zijn in het algemeen zelfredzaam. Ze weten waar ze informatie kunnen vinden en wat ze met die informatie moeten doen. Als de gemeente wordt aangesproken, dan is dat incidenteel en gaat het om een enkelvoudige vraag.

Individuele ondersteuning: Ongeveer 10 tot 15 procent van de inwoners doet een enkelvoudig beroep op lichtere of zwaardere vormen van zorg en hulpverlening. Het gaat dan vooral om enkelvoudige voorzieningen, of trajecten, zoals een WWB-uitkering, een thuiszorgvoorziening, of om diverse vormen van jeugdzorg (eventueel gedwongen). Of het gaat om mensen met een chronische beperking, die zo goed mogelijk willen blijven deelnemen aan het reguliere leven (bijvoorbeeld door beschermd werken, of een individuele Wmo-voorzieningen voor chronisch zieken). De voorzieningen zijn vooral op participatie gericht en/of het wegnemen van een drempel daartoe.

Multiprobleemsituaties: Tenslotte is er een beperkte groep van circa 2 tot 5 procent van de inwoners, die meerdere zware vormen van hulp tegelijk ontvangen, vanuit meerdere terreinen in het sociaal domein. In deze gevallen is altijd sprake van complexe problematiek. Deze reikt vaak verder dan alleen het individu, en raakt het hele gezin en/of de omgeving. Dit wordt wel aangemerkt als multiprobleemsituaties.

In de praktijk blijkt dat de piramide voor de kosten van voorzieningen in het sociaal domein omgekeerd is ten opzichte van de klantenpiramide. Schattingen naar de kosten voor de dienst-

verlening aan multiprobleemgezinnen lopen op tot 30 tot 40 procent van de totale kosten in het sociale domein. Aan preventie en ondersteuning van het reguliere leven wordt naar schatting circa 5 tot 10 procent van het totale budget besteed.

De ambitie van de gemeenten is om hun aanpak onder andere te richten op:

1. Het terugdringen van multiprobleemsituaties, door het voeren van **regie** op de hulpverlening aan deze gezinnen.
2. Het **voorkomen** dat gezinnen een beroep moeten doen op zwaardere vormen van zorg, door preventie en snel ingrijpen. Om deze situaties snel te kunnen identificeren is onder andere een systematiek van **(vroeg)signalering** van belang.

Deze ambitie is ingegeven vanuit de opdracht om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, en tegelijkertijd de kosten te verlagen.

3.2 Multiprobleemsituaties, regie en vroegsignalering: welke gegevens?

Rondom multiprobleemsituaties onderscheiden we in deze verkenning de volgende vormen van gegevensuitwisseling:

1. Registratie van gegevens in 1-gezin 1-plan
2. (vroeg)signalering
3. Verkenning van de context van het gezin, inzage in kerngegevens
4. Overleg/afstemming tussen gezin, hulpverleners en regisseur

De inhoud van deze vier gegevensuitwisselingen is hieronder beschreven. Daarbij wordt eerst een definitie gegeven van multiprobleemgezin en regisseur.

Multiprobleemgezinnen

Onder multiprobleemgezinnen wordt in het verband van deze notitie verstaan (NJI, 2008):

“Een gezin van minimaal één ouder en één kind dat langdurig kampt met een combinatie van sociaaleconomische en psychosociale problemen. Het gaat om gezinnen waarin naast problemen met de kinderen ook andere problemen spelen waarvoor hulp nodig is. Bovendien hebben deze gezinnen juist problemen met de hulpverlening, bijvoorbeeld omdat ze hulp afwijzen of voortijdig afbreken, of omdat ze weigeren mee te werken. Kenmerkend voor multiprobleemgezinnen is dat ze zowel problemen hebben in het gezin als problemen met de hulpverlening.”

In multiprobleemgezinnen kunnen zich problemen voordoen op vijf gebieden:

- het voeren van een huishouding, bijvoorbeeld door een gebrek aan regelmaat, hygiëne, financiële armlaag of wooncomfort;
- de maatschappelijke positie van het gezin: bijvoorbeeld armoede en werkloosheid;
- de opvoeding, bijvoorbeeld pedagogisch onvermogen, verwaarlozing van kinderen of mishandeling;
- problemen in de individuele ontwikkeling van de gezinsleden, bijvoorbeeld depressies of verslavingen;
- de relatie tussen de (ex)partners: problemen als gevolg van echtscheiding, onderlinge spanningen of wisselende relaties.

Meestal hebben multiprobleemgezinnen op al deze terreinen problemen. Kenmerkend is dat de problemen zich op uiteenlopende terreinen voordoen (zoals financieel, medisch, psychosociaal, welzijn, veiligheid/justitie, opvoeding, werk), waarbij de dienstverlening in het huidige stelsel veelal per terrein verkokerd is georganiseerd.

Uit onderzoek naar effectieve interventies voor multiprobleemgezinnen blijkt, dat het van belang is op meerdere terreinen tegelijkertijd hulp te bieden aan zowel ouders en kinderen als aan de leefomgeving van het gezin. Problemen op het ene gebied veroorzaken of verergeren problemen op het andere gebied. Overzicht over alle deze gebieden is daarom van belang voor een integrale aanpak. Daarnaast is van belang dat de hulp intensief is, dat iemand de hulpverlening coördineert én zowel therapeutische als praktische hulp biedt. Tenslotte is van belang dat de hulp dichtbij, liefst in de leefomgeving van het gezin zelf wordt aangeboden.

Niet alleen gezinnen!

De aanpak van multiprobleemsituaties is niet exclusief op gezinnen gericht. In veel gevallen is de hulp en ondersteuning gericht op het individu, zonder dat het nodig of mogelijk is om het gezin of de sociale omgeving daarbij te betrekken. Ondersteuning aan bijvoorbeeld dak- en thuislozen of aan mensen met een chronische ziekte zal in het algemeen op de persoon, en niet op het gezin gericht zijn. (Dit laat onverlet dat het gezin of de omgeving hier kan helpen in de ondersteuning, maar essentieel is dat het gezin in deze situaties geen onderdeel van de problematiek is).

De kenmerken van multiprobleempersonen zijn grofweg wel hetzelfde als die voor de gezinnen: er is sprake van problematiek op meerdere terreinen, en in het algemeen is er ook sprake van een probleem met de dienstverlening als zodanig.

In het vervolg van deze notitie zal regelmatig over multiprobleemgezinnen worden gesproken. In al die gevallen kan nadrukkelijk óók 'multiprobleempersonen' worden gelezen.

1-regisseur

Voor een effectieve aanpak is een goede samenwerking tussen instellingen en hulpverleners van belang, waarbij hulpverleners elkaar informeren, risico's signaleren en hulpvragen doorgeleiden naar de juiste hulpverlener. Individuele regie – één hulpverlener is verantwoordelijk voor het gezin en één plan per gezin – speelt hier een belangrijke rol.

De rol van de regisseur is:

- contactpersoon voor het gezin
- probleemverkenning en opstellen 1-plan, samen met het gezin:
  - inventariseren van de gezinssituatie, problematiek en mogelijke/gewenste hulp (integrale intake)
  - opstellen van het 1-plan, bewaken van de uitvoering van het 1-plan
- organiseren en bevorderen van de afstemming en samenwerking tussen de verschillende hulpverleners
- overzicht houden over welke hulpverleners bij het gezin betrokken zijn en welke hulp zij leveren, organiseren dat op het juiste moment de juiste hulpverlening beschikbaar is
- organiseren van escalatie

Hiermee is de rol van de regisseur *aanvullend* op die van de andere hulpverleners. De regisseur coördineert en organiseert. Het kan ook zijn, dat één van de bij het gezin betrokken hulpverleners

de rol van regisseur op zich neemt. De regisseur houdt het overzicht over de verschillende hulpverleners en stemt waar nodig met hen en met het gezin af. Hiervoor is het van belang dat de regisseur zicht heeft op zowel de situatie van het gezin als op welke hulpverleners zijn betrokken en welke hulp zij leveren. De rol van regisseur vraagt specifieke kennis en vaardigheden.

Het voeren van regie zal, met de decentralisatie van taken naar gemeenten, primair de verantwoordelijkheid zijn van de gemeente (het college van B&W). Dat betekent dat de regisseur in beginsel een medewerker van de gemeente is. De regietaak moet wel gemandateerd kunnen worden aan medewerkers van de door de gemeente ingeschakelde zorgaanbieders. In dat geval neemt de gemandateerde medewerker namens de gemeente de uitvoering van de regietaken op zich.

1-gezin 1-plan

Het 1-gezin 1-plan is de plek waarin de afspraken tussen het gezin en de hulpverleners zijn vastgelegd en vormt de basis, waarop de bewaking van de voortgang van de afgesproken hulp plaatsvindt. Het 1-gezin 1-plan bevat afspraken over de activiteiten die het gezin zelf kan/wil/moet ondernemen en afspraken over activiteiten die door professionele hulpverleners worden geleverd.

Het 1-gezin 1-plan bevat in elk geval de volgende gegevens:

- Persoonsgegevens van het betrokken persoon/gezin
- Contactgegevens van de regisseur
- Afgesproken activiteiten, met per activiteit:
  - aard en omschrijving van de activiteit
  - begin en einddatum
  - uitvoerende organisatie, gegevens van uitvoerder / contactpersoon
  - is de activiteit afgerond?
  - Eventueel toelichtende opmerkingen over de activiteit of de voortgang

Het 1-plan bevat in beginsel géén informatie over de achtergrond van de problematiek, of de inhoudelijke overwegingen vanuit de verschillende disciplines of hulpverleners. Deze informatie is vastgelegd in de eigen dossiers van de verschillende hulpverleners.

Het 1-plan is toegankelijk voor het gezin. (Uitzonderingen zijn mogelijk, bijvoorbeeld in het gedwongen kader). Daarnaast hebben de regisseur en de betrokken hulpverleners – voor zover het hun eigen dienstverlening betreft – toegang tot het 1-plan.

Discussievraag:

- Zijn de hierboven genoemde gegevens, de juiste gegevens, die in het 1-gezin 1-plan dienen te worden vastgelegd?
- Deelt u het uitgangspunt dat het 1-plan in beginsel geen informatie over de problematiek en de achtergrond van de hulpverlening bevat, dat deze informatie in de dossiers van de hulpverleners zelf thuishoort, en dat de regisseur in beginsel geen toegang heeft tot die gegevens?

(Vroeg)signalering

In situaties waar het misloopt in gezinnen blijkt vaak dat er al eerder signalen zijn afgegeven, die daarop wezen of waaruit de verslechtering van de situatie te 'voorspellen' was. Signalen kunnen ontstaan vanuit:

- Het gezin zelf, of de omgeving van het gezin (buren, familie, school, een voetbaltrainer etcetera);
- Professionele hulpverleners;
- Objectieve bronnen (zoals databases). Bijvoorbeeld, een signaal dat de maandhuur niet betaald is bij de woningbouwcorporatie, of een signaal dat er bovenmatig wordt gespijbeld.

Het ontvangen en op de juiste waarde schatten van (vroeg)signalen is essentieel om te voorkomen dat gezinnen zwaardere vormen van ondersteuning nodig hebben en in een multiprobleemsituatie terecht komen. Vroegtijdig signaleren kan ook voorkomen dat de situatie in een gezin escaleert.

Als een probleem wordt gesignaleerd is niet altijd duidelijk wat er precies aan de hand is, en welke interventies het best ingezet zouden kunnen worden. Bovendien is het ene signaal het andere niet. Er moet een procedure zijn, aan de hand waarvan het signaal kan worden gewogen en gecheckt. Hier ligt de meerwaarde van de regisseur die, bij voorkeur in overleg met het gezin en de betrokken hulpverleners, aan de hand van het signaal de urgentie om in te grijpen bepaalt. Zo is een signaal dat er mogelijk sprake is van mishandeling van een andere orde dan het signaal dat er een huurachterstand is ontstaan van één of twee maanden. Combinaties van bepaalde signalen (bijvoorbeeld schoolverzuim plus een signaal van een wijkagent) zullen wellicht sneller tot ingrijpen doen besluiten dan wanneer de signalen los van elkaar worden gezien.

Een (vroeg)signaal bevat de volgende gegevens:

- Identificatie van de betreffende persoon, gezin
- Contactgegevens van de melder
- Relatie tussen melder en betrokken persoon/gezin
- De situatie die aanleiding gaf tot de melding
- De inhoud van de signalering

In de huidige uitvoeringssituatie is (vroeg)signalering sectoraal georganiseerd. De afstemming tussen de sectoren is beperkt. Zo is rondom AMK/SHG's de signalering van kindermishandeling en huiselijk geweld goed georganiseerd. In de Verwijsindex Risicjongeren (VIR) kan jeugdproblematiek worden gemeld en via Suwinet kunnen medewerkers in het domein werk en inkomen elkaar informeren. Maar het combineren van signalen uit de verschillende sectoren blijkt in de praktijk lastig.

Voor een goede taakuitoefening door de regisseur is het nodig dat signalen uit verschillende probleemgebieden kunnen worden gecombineerd, beoordeeld en geverifieerd. Dit bij voorkeur in overleg met het gezin en de betrokken hulpverleners. Juist ook vanwege het privacybelang van de burger/het gezin is het belangrijk dat de verschillende signalen door één regisseur, op één plek geanalyseerd worden, alvorens tot interventie wordt besloten. Ook het gezin is immers gebaat bij een gecoördineerde ondersteuning en niet bij fragmentarisering van de hulpverlening.

Discussievraag:

- Vormen de bovengenoemde gegevens tezamen de juiste inhoud voor een (vroeg)signaal?

Klantbeeld: inkijk in basisgegevens

Wanneer een regisseur op basis van signalen of langs een andere weg een gezin in beeld krijgt, heeft hij informatie nodig over de situatie van het gezin. Het gaat dan om feitelijke gegevens (bijvoorbeeld een afgegeven indicatie) of om gegevens uit basisregistraties. De informatie is ook van belang in het kader van de dienstverlening, volgens het principe van eenmalige uitvraag en meervoudig gebruik.

Op voorhand is niet vast te stellen welke gegevens beschikbaar dienen te zijn, dat is afhankelijk van de situatie en de context van het gezin.

Inkijk gaat in het algemeen over 'buitenkant-informatie' en identificerende gegevens over:

- NAW over de betrokken persoon en het gezin
- inkomens- en uitkeringsverhoudingen
- schulden en schuldhulpverlening
- opleidingsgegevens
- leerplicht/RMC
- indicaties van ontvangen voorzieningen voor jeugdhulp, zorg of ondersteuning

Deze gegevens worden zoveel mogelijk vanuit de basisregistraties betrokken (zoals GBA, BRI/BLAU, BAG). Afhankelijk van de situatie moet het mogelijk zijn voor de regisseur om 'door te prikken' naar meer achterliggende gegevens. In alle gevallen is van belang dat de inzage transparant is (de betrokken burger kan zien wie welke gegevens heeft ingezien), dat de inzage aan een doel is gerelateerd (doelbinding) en dat een zorgvuldige afweging is gemaakt of de geraadpleegde gegevens proportioneel zijn. Degene die de inzage doet moet hierover verantwoording kunnen afleggen.

De inzage is in beginsel alleen beschikbaar voor de regisseur en het gebruik is gebonden aan de ondersteuning van multiprobleemsituaties of aan een nader onderzoek op basis van een (vroeg)signaal. Het gezin en de betrokken personen zelf moeten hun eigen gegevens ook kunnen inzien.

Discussievraag:

- Welke informatie dient in de inkijk getoond te worden?
- Gaat het alleen om buitenkant-informatie, of is ook meer inhoudelijke informatie nodig?
- Waarvoor is deze informatie nodig?
- Hoe wordt de proportionaliteit van de informatie-uitwisseling geborgd?
- Is de inkijk informatie alleen voor multiprobleemsituaties relevant of ook breder?

Contact tussen het gezin, hulpverleners en de regisseur

Veel contacten tussen hulpverleners, gezin en regisseur zijn niet in een format te vangen en zullen niet via gestandaardiseerde informatiesystemen plaatsvinden. Vanuit oogpunt van transparantie is het wel wenselijk dat naspeurbaar is welke gegevens zijn uitgewisseld. Dit kan technisch worden opgelost door deze free-format uitwisselingen via mail en/of chat te laten plaatsvinden. Omdat de inhoud vaak gevoelige persoonsgegevens kan bevatten, is het wenselijk dat deze mail/chat in een aparte beveiligde omgeving kan plaatsvinden, en niet via het reguliere Internet.

Informatiedilemma

Tot nu toe is impliciet verondersteld dat er sprake is van multiproblematiek. De noodzaak en mogelijkheid tot gegevensuitwisseling is daaraan verbonden. Maar zolang niet is vastgesteld dat er sprake is van multiproblematiek is er geen sprake van een doelbinding voor gegevensuitwisseling. Om vast te stellen óf er daadwerkelijk sprake is van multiproblematiek heeft de regisseur informatie over betrokkenen nodig, maar zolang niet is vastgesteld dát er sprake is van multiproblematiek is het uitwisselen van persoonsgegevens niet toegestaan. Zonder informatie (en de analyse daarvan) kan de regisseur niet vaststellen of er sprake is van meervoudige problematiek! Hierin schuilt het dilemma.

Discussievraag:

- Ziet u een uitweg uit het informatiedilemma?
- In hoeverre is de gegevensuitwisseling beperkt tot multiprobleemsituaties?
- In hoeverre kunnen er ook gegevens uitgewisseld worden voor niet-multiprobleemsituaties?
- Op grond van welke criteria kan in dat geval informatie uitgewisseld worden?
- Hoe wordt in dat geval de proportionaliteit bewaakt?

4 Noodzaak en doel van de gegevensuitwisseling

De privacywetgeving vereist een noodzaak⁵ en een doel, die de gegevensuitwisseling rechtvaardigt. De hierboven beschreven gegevensuitwisseling heeft betrekking op de *vroegsignalering ter voorkoming van multiprobleemsituaties* en/of op de *gecoördineerde aanpak ter ondersteuning en hulp van multiprobleemgezinnen*.

De doelen en de noodzaak van de gegevensuitwisseling bij multiprobleemsituaties en vroegsignalering zijn hieronder beschreven.

Verbeteren welzijn en gezondheid

Uit onderzoek (zie onder andere NJI) blijkt dat de hierboven beschreven aanpak effectief is voor multiprobleemgezinnen, mits de hulpinzet intensief is, er een regisseur is, en de hulp in de leefomgeving van het gezin zelf wordt geboden. Deze ervaring strookt met de bevindingen van de initiatiefgemeenten binnen het project VISD, die de afgelopen jaren ervaringen hebben opgedaan met sociale wijkteams en gezinsgericht werken (onder andere de Sociale Wijkteams in Enschede, WIJ Eindhoven en de Amsterdamse aanpak 'Om het kind'). Ook in het kader van bijzondere doelgroepen (bijvoorbeeld de aanpak van Roma-gezinnen, en de aanpak in probleemwijken) lijkt de gecoördineerde aanpak van multiprobleemgezinnen effect te hebben.

Vergroten veiligheid

Kenmerk van multiprobleemgezinnen is een veelheid aan probleemgebieden, die tegelijkertijd optreden. Onderdeel hiervan zijn situaties, die risico's opleveren voor de veiligheid van de

---

⁵ Onder de noodzakelijkheid liggen de twee beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Hierbij mogen naar het proportionaliteitsbeginsel de belangen van de betrokkene niet onevenredig worden geschaad in verhouding tot het doel dat met de uitwisseling wordt nagestreefd. Tevens moet naar het subsidiariteitsbeginsel dit doel niet in redelijkheid op een andere voor de betrokkene minder nadelige wijze kunnen worden bereikt. Ten tweede moet er sprake zijn van een welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd doel.

betrokkene zelf (bijvoorbeeld bij verwaarlozing), voor het gezin (bijvoorbeeld bij kindermishandeling of huiselijk geweld), de omgeving (bijvoorbeeld bij overlast) of de hulpverleners (bijvoorbeeld bij agressiviteit of zorgmijders). De gecoördineerde aanpak - en daarmee de gegevensuitwisseling is in zulke gevallen noodzakelijk om de veiligheid van betrokkenen, of hun omgeving te kunnen waarborgen.

Kostenbesparing/doelmatigheid

De hulpverlening aan multiprobleemgezinnen is kostbaar. Een onderzoek in Woerden⁶ geeft als raming dat er gemiddeld circa €40.000 tot €50.000 per jaar voor een multiprobleemgezin nodig is. Door de gecoördineerde inzet, en door de hulpverlening meer op de vraag van het betreffende gezin te enten, blijkt dat onderdelen van de hulpverlening (nog) niet nodig zijn, of met eenvoudiger middelen kan worden opgelost. Ook deze bevinding strookt met de ervaring van de VISD initiatiefgemeenten.

Dienstverlening

In een verkokerde situatie heeft een multiprobleemgezin te maken met diverse (tot soms meer dan 10) verschillende hulpverleners, met elk hun eigen specifieke expertise en taakgebied. Het gezin heeft er soms een 'dagtaak' aan om al deze hulpverleners opnieuw de situatie uit te leggen en - waar het een beroep op individuele voorzieningen betreft - vaak dezelfde bewijsstukken te overleggen (zoals gegevens over woonplaats, gezinssituatie, inkomen, uitkeringen, en dergelijke). Door het inschakelen van een regisseur, die verantwoordelijk wordt voor een integrale gezinsintake, kan een belangrijk deel van deze dubbele gegevensuitvraag worden voorkomen. Dit scheelt administratieve lasten voor het betrokken gezin, en voor de betrokken professionals. Een verdere vereenvoudiging kan worden bereikt door gebruik te maken van brongegevens in authentieke (basis)registraties. Veel gebruikte gegevens (zoals gezinssamenstelling, inkomen, arbeidsverleden, uitkeringen, onderwijsgegevens, zorgindicaties) zijn te verkrijgen uit de basisregistraties of andere authentieke bronnen. Dit is in overeenstemming met het principe van 'eenmalige uitvraag en meervoudig gebruik' dat door de overheid wordt gepropageerd.

Handhaving en rechtmatigheid

In het gedecentraliseerde sociaal domein wordt de gemeente in de breedte verantwoordelijk om de toegang tot zorg en ondersteuning te organiseren. Of, en onder welke voorwaarden een individuele voorziening kan worden toegekend is soms afhankelijk van landelijke regels (zoals bij een WWB-uitkering) of van lokaal beleid (zoals bij Wmo-voorzieningen). Ook in de gedecentraliseerde uitvoering blijft de gemeente daarmee verantwoordelijk voor het bewaken van de rechtmatigheid, om te zorgen dat er geen misbruik van voorzieningen wordt gemaakt.

Discussievraag:

- Zijn de juiste doelen benoemd voor gegevensuitwisseling in het sociaal domein?

---

⁶ Stade-advies, Woerden, Onderzoek hulpverlening kwetsbare gezinnen.

5 Mag de beoogde gegevensuitwisseling? Beoordeling van het juridisch kader

De noodzaak van gegevensuitwisseling, en de wens van hulpverleners en/of de regisseur om gegevens op grond daarvan uit te wisselen, zal altijd afgewogen moeten worden tegen de belangen van de betrokken persoon en andere maatschappelijke belangen.

Het juridisch kader is leidend om te kunnen beoordelen welke (persoons)gegevens, in welke situaties, tussen welke hulpverleners uitgewisseld kunnen worden, en wat daarin de rol van de regisseur is.

5.1 Juridisch kader

Het sociaal domein is een construct samengesteld uit verschillende inhoudelijke beleidsterreinen, waarvoor geen eenduidig juridisch kader bestaat, maar waarbij sprake is van een brede waaier aan wet- en regelgeving:

- De **Grondwet** en het **Europees verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)** geven de algemene grondrechten en uitgangspunten. In de Grondwet is het grondrecht van privacy, ofwel bescherming van de persoonlijke levenssfeer en menselijke waardigheid vastgelegd.
- De uitwerking van deze beginselen is gegeven in de kaderwet voor gegevensverwerking, de **Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)** en in enkele wetten die raken aan de essentie van de uitwisseling van persoonsgegevens in samenwerkingsverbanden: de Wet op de Geneeskundige Behandeloovereenkomst (WGBO), de Wet Politiegegevens (Wpg) en de Wet GBA.
- De uitwerking van de in deze wetten neergelegde algemene kaders en principes is vervolgens geregeld in verschillende **materiewetten**, waarin de uitwisseling van persoonsgegevens in de sectoren is geregeld. Voorbeelden zijn de sectoren werk en inkomen (WWB, Wet SUWI), jeugd (Wet op de Jeugdzorg, straks Jeugdwet), welzijn en zorg (Wmo, Wet Publieke Gezondheid, Awbz, Zorgverzekeringswet), de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (Wmo, Wet Meldcode), de omgang met schulden (Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening), of de aanpak van leerplicht en voortijdig schoolverlaten (Leerplichtwet).
- Tenslotte is het uitwisselen van persoonsgegevens vaak nader geregeld in een lokaal of regionaal samenwerkingsverband via een **samenwerkingsconvenant** met een **privacyprotocol** en een **handelingsprotocol**. Dergelijke afspraken kunnen dienen om de gegevensuitwisseling voor sociale wijkteams te regelen, of voor een gerichte aanpak van bijvoorbeeld zorgmijders of overlastgevende gezinnen. Ook voor casusoverleggen – bijvoorbeeld voor een ZAT (zorgadviesteam), CJG of Veiligheidshuis – vormt in het algemeen een samenwerkingsconvenant met een privacyprotocol de basis. Dergelijke protocollen kunnen ook landelijk en/of voor een bepaalde beroepsgroep zijn afgesproken. Zo is er bijvoorbeeld voor de huisartsen een landelijk protocol voor de melding aan de Verwijsindex Risicjongeren en is er een handelingsprotocol voor de melding van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Het informatieblad 'Informatie delen in samenwerkingsverbanden' van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) geeft de algemene kaders en uitgangspunten aan voor het uitwisselen van persoonsgegevens. De hierboven beschreven beoogde gegevensuitwisseling valt binnen de kaders, die in het Informatieblad zijn beschreven.

5.2 Welke grondslag wordt nu meestal gekozen?

Uitwisseling binnen de losse kokers is in het algemeen mogelijk en juridisch geborgd

Waar op een specifiek beleidsterrein binnen het sociale domein enkele partijen informatie uitwisselen, is meestal een goede juridische basis voorhanden. De grondslag is de uitvoering van een publiekrechtelijke taak of bevoegdheid, of een duidelijk omschreven doel, zoals verbetering van de dienstverlening (eenmalige gegevensuitvraag) of handhaving.

Voorbeelden zijn de keten van werk en inkomen, waar met de Wet Suwi (en de Wet Eenmalige Gegevensuitvraag – WEU) de mogelijkheid tot gegevensuitwisseling wettelijk is vastgelegd. In het huidige jeugddomein, is de ketensamenwerking in de gesloten jeugdzorg (JB/JR) wettelijk geregeld en ligt de wettelijk basis voor het gebruik van de Verwijsindex Risicjongeren (VIR). De verwachting is dat in de nieuwe Jeugdwet deze wettelijk grondslagen meegaan. De melding van kindermishandeling en/of huiselijk geweld wordt straks gedaan via de Advies- en Meldpunten Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK's), waarvoor de wettelijke grondslag straks ligt in de Wet Meldcode en de Wmo. Zo hebben praktisch alle losse onderdelen van het sociaal domein hun eigen kader voor gegevensuitwisseling. Enige uitzondering is wellicht de Wmo, waar in de wet (nog) geen nadere voorzieningen zijn getroffen voor gegevensuitwisseling met derden.⁷

Samenwerkingsverbanden, experimenten en afspraken op basis van convenanten

Gemeenten en andere hulpverleners nemen op veel verschillende manieren nu al deel in samenwerkingsverbanden, die veel kenmerken gemeen hebben met de hierboven beschreven aanpak van multiprobleemgezinnen (mpg):

- In een aantal gevallen is (tijdelijk) experimenteerruimte gecreëerd, om partijen ervaring te laten opdoen met een mpg-aanpak. Binnen de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek ('Rotterdamwet') is extra ruimte gecreëerd. In het programma 'Achter de voordeur' vinden experimenten plaats met vroegsignalering en regie. Ter voorbereiding op de invoering van de Jeugdwet zijn er in een aantal gemeenten experimenten gestart met gezinsgericht werken.
- Diverse gemeenten experimenteren met doelgroep gerichte aanpakken. Bijvoorbeeld de top-600 aanpak van Amsterdam, of de aanpak van zorgmijders of overlastgevende gezinnen. Ook de aanpak van Roma-gezinnen, die veel overeenkomsten vertoont met de mpg-aanpak, is hiervan een voorbeeld.
- Diverse gemeenten hebben wijkgerichte aanpakken opgezet. Voorbeelden zijn WijEindhoven en de sociale wijkteams in Enschede.
- In het jeugddomein zijn binnen de huidige Wet op de Jeugdzorg veel regionale samenwerkingsverbanden die op basis van 1-gezin 1-plan werken, al dan niet samen met de gemeenten in die regio.
- In praktisch alle gemeenten zijn er reguliere samenwerkingsverbanden voor bijvoorbeeld het CJG, de Zorgadviesteams (ZAT's), het Veiligheidshuis en de aanpak van voortijdig schoolverzuim (RMC).

---

⁷ Dit kader wordt wel gecreëerd. In het project GuWA (Gegevensuitwisseling Wmo en Awbz) wordt onderzocht welke gegevensuitwisseling binnen de Wmo en tussen Wmo en Awbz en Zorgverzekeringswet gewenst is, en welk wettelijk kader daarvoor nodig is. Verdere afstemming vindt plaats met i-HLZ.

Een kenmerk van deze samenwerkingsverbanden, en de juridische onderbouwing voor de uitwisseling van persoonsgegevens daarin, is dat er een grote diversiteit aan oplossingen is en geen eenduidige juridische grondslag is. In veel gevallen is de samenwerking onderlegd met een convenant en een privacyprotocol, maar in veel gevallen ook niet. Het *doel* van de gegevensuitwisseling is in het algemeen duidelijk en specifiek (aanpak Roma-gezinnen, aanpak overlastgevende gezinnen, terugdringen schoolverzuim en dergelijke). De *grondslag* waarop de gegevensuitwisseling plaatsvindt is veelal minder duidelijk. Vaak begint het met het vragen van toestemming aan betrokkene, maar als die uitblijft wordt een beroep gedaan op de uitvoering van een publiekrechtelijke taak van één van de convenantpartners, en soms wordt een beroep gedaan op het 'vitaal belang' van de betrokken burger. Als er sprake van een beroepsgeheim dat moet worden doorbroken, wordt meestal een beroep gedaan op 'conflict van plichten'.

Voor specifieke terreinen, zoals het jeugddomein, zijn handreikingen opgesteld⁸ of voorbeeldconvenanten beschikbaar. Daarnaast is soms een handelingsprotocol of professionele richtlijn afgesproken (bijvoorbeeld de richtlijn voor artsen om te melden aan de VIR, of het Handelingsprotocol Kindermishandeling en Huiselijk Geweld).

De veelheid aan bepalingen, regelingen en grondslagen vertroebelen het zicht op de privacybelangen van de burger. Er is geen sprake van transparantie en het is onmogelijk voor de burger om vast te stellen of zijn belangen worden gediend of geschaad. Er is immers geen helder en eenduidig kader waaraan hij dit kan toetsen. Een dergelijk eenduidig kader draagt bij aan de borging van burgerrechten op het terrein van gegevensgebruik door de overheid.

5.3 Knelpunten bij de gegevensuitwisseling in het sociaal domein

Juridisch kader voor sociaal-domein-brede gegevensuitwisseling ontbreekt

De juridische uitwerking voor gegevensuitwisseling in de materiewetgeving is gericht op de specifieke sectoren en doelgroepen, maar niet op bovensectoraal gebruik. Ook hier is sprake van verkokering.

De vraag is of de WBP als kaderwet dit kan oplossen. Artikel 9 van de WBP stelt dat persoonsgegevens alleen gebruikt mogen worden voor doelen, die verenigbaar zijn met het doel waarvoor de gegevens zijn verzameld ('de eis van verenigbaar gebruik'). Omdat deze doelen nu vooral in de materiewetten zijn vastgelegd is onduidelijk in hoeverre dit verenigbaar is met bovensectoraal gebruik.

In een aantal gevallen is een sociaal-domein-brede gegevensuitwisseling gebaseerd op tijdelijke wetgeving of experimenteerartikelen. Dit biedt een weinig solide basis voor de toekomst, als de decentralisaties gemeenten vragen integrale aanpakken in het sociaal domein vorm te geven.

Geen eenduidige grondslag voor gegevensuitwisseling in sociaal domein

In artikel 8 van de WBP zijn de grondslagen gegeven, voor uitwisseling van persoonsgegevens. Binnen de huidige wetgeving is onduidelijk op welke grondslag de gewenste informatievoorziening, zoals in deze notitie beschreven, kan worden gebaseerd. Mogelijke grondslagen zijn het voldoen aan een wettelijk verplichting (artikel 8.c) of de uitvoering van een publiekrechtelijke taak (artikel 8.e). Maar ook deze verplichtingen en taken komen vooral vanuit de verschillende materiewetten

---

⁸ Zie de brochure Samenwerken in de Jeugdketen, ministerie van VWS

en versterken dus het verkokerd werken en bemoeilijken een integrale aanpak. Er is geen publiekrechtelijke taak voor gemeenten om regie te voeren op multiprobleemgezinnen, of (vroeg)signalen te beoordelen.

De grondslag van de vrijwaring van een vitaal belang van betrokkene (artikel 8.d) wordt in de gemeentelijke praktijk in diverse convenanten ingeroepen. Het begrip 'vitaal belang' wordt in de juridische praktijk eng uitgelegd. Het gaat dan bijvoorbeeld om direct levensbedreigende situaties. Onduidelijk is of deze grondslag toegepast kan worden voor de langdurige ondersteuning van multiprobleemgezinnen, waarvoor een veel ruimere interpretatie van het begrip 'vitaal belang' noodzakelijk is.

Toestemming van de cliënt is problematisch bij multiprobleemgezinnen

Een grondslag, die in veel samenwerkingsverbanden wordt gebruikt is de ondubbelzinnige toestemming van betrokkene om gegevens te mogen uitwisselen (artikel 8.a). Het CBP constateert dat deze grondslag meestal geen basis kan zijn.⁹ De betrokken persoon verkeert vaak in een afhankelijkheidsrelatie. De indruk kan dan ontstaan dat het verkrijgen van een voorziening (of juist het voorkomen van overheidsingrijpen) afhankelijk is van het wel of niet verlenen van de toestemming. Of deze indruk terecht is of niet, is in dit geval niet van belang. De WBP en de jurisprudentie geven duidelijk aan dat in zulke gevallen er geen sprake is van een vrijwillig gegeven toestemming.

In veel convenanten is geregeld dat eerst de betrokkene om toestemming wordt gevraagd. Als deze niet wordt gegeven, dan treedt een escalatie in, waarmee de gegevens alsnog op basis van een andere grondslag (meestal publiekrechtelijke taak of vitaal belang) alsnog uitgewisseld kunnen worden. Deze aanpak is weinig transparant en wekt geen vertrouwen naar betrokkene dat de oorspronkelijke vraag om toestemming serieus is genomen.

De algemene regel is wel dat – vanwege de transparantie – er zo veel als mogelijk met betrokkene overlegd moet worden. Maar toestemming moet alleen worden gevraagd, als de aanpak ook kan plaatsvinden, zónder dat de toestemming is gegeven.

Gegevensuitwisseling is vaak te weinig transparant

De WBP eist dat de gegevensverwerking transparant is voor de betrokkene (artikel 33 en 34) en dat de gegevens zorgvuldig worden verwerkt (artikel 6). In de praktijk hebben de meeste samenwerkingen een privacy-protocol, waarin is geregeld hoe de betrokken persoon inzage kan krijgen in welke gegevens met welke organisaties zijn gedeeld. Betrokkene moet hiervoor in het algemeen een schriftelijk verzoek doen, waarop de partij (gemeente of hulpverlener) 4 weken de tijd heeft om een antwoord te geven. De gevraagde informatie wordt in dat geval meestal op papier verstrekt. Dat is niet efficiënt en vanuit het oogpunt van de betrokken burger ook niet erg dienstverlenend. Bovendien zijn doel en noodzaak van de gegevensuitwisseling lang niet altijd duidelijk gesteld, en is er lang niet altijd een zorgvuldige registratie van welke gegevens tussen partijen gedeeld zijn. Hierdoor wordt de betrokken burger onvoldoende geïnformeerd.

Een van de uitgangspunten achter de decentralisaties is dat de burger meer wordt aangesproken op zijn eigen kracht en zelfredzaamheid. In deze lijn zou het logisch zijn als de burger zelf ook direct integraal toegang heeft tot (zijn eigen!) 1-gezin 1-plan. In de praktijk is dit meestal niet het geval.

---

⁹ CBP, Informatieblad 'Informatie delen in samenwerkingsverbanden'

Diversiteit in convenanten leidt tot ondoorzichtigheid

De juridische borging van gegevensuitwisseling is vaak lokaal of regionaal in convenanten geregeld. Een gemeente heeft in het sociale domein snel meer dan 10 convenanten voor samenwerking. Dit leidt tot grote diversiteit en maakt de juridische grondslag ondoorzichtig. Het is ondoorzichtig voor de betrokken professionals (die soms in meerdere regio's werkzaam zijn), maar ook voor de burger, die niet weet onder welke convenanten die valt.

Een bijkomend probleem bij de diversiteit van juridische oplossingen is, dat samenwerkingspartners of hulpverleners gelegenheidsargumenten kunnen gebruiken om meer gegevens uit te wisselen dan afgesproken is, of juist om zich aan afspraken over gegevensuitwisseling te onttrekken.

Bestaande voorzieningen en afspraken werken onvoldoende

In de praktijk blijkt, ook als er in een convenant onderbouwd afspraken zijn gemaakt over gegevensuitwisseling en het borgen van de privacy en het beroepsgeheim daarin, dat partijen zich alsnog onvoldoende houden aan de afspraken. Dit komt deels omdat de samenwerking (de afstemming, coördinatie en informatie-uitwisseling) wordt gezien als 'werk dat erbij' komt. Een andere reden is dat er bij hulpverleners soms te weinig kennis is over privacywetgeving, of over de afspraken in het convenant.

Het resultaat is dat er te weinig gezinnen voor een integrale aanpak worden aangemeld, of dat voor een multiprobleemgezin de verschillende hulpverleners toch onvoldoende samenwerken. Zo blijkt uit de evaluatie van de VIR dat de VIR op zich meerwaarde biedt in de bovenregionale en integrale aanpak, maar dat niet iedere meldingsbevoegde professional daadwerkelijk meldt in de VIR.

Discussievraag 7:

- Herkent u de genoemde knelpunten?
- Ontbreken er nog knelpunten?

6 Uitgangspunten om de privacybescherming te borgen

Uit de voorgaande analyses kan worden geconcludeerd dat er een afgebakend, eenduidig juridisch kader nodig is voor bovensectorale gegevensuitwisseling in het sociaal domein. In paragraaf 2 is beschreven welke gegevens in welke situaties uitgewisseld moeten worden, wat er wordt verstaan onder multiprobleemsituaties, welke gegevens in een 1-gezin 1-plan worden vastgelegd en welke gegevens bij vroegsignalering worden vastgelegd.

Dit, in combinatie met voorgaande knelpunten, geeft houvast voor het nadenken over een mogelijk aangepast juridisch kader. Daarbij kunnen de volgende uitgangspunten gelden:

Algemene uitgangspunten:

1. **Burger is mede eigenaar van gegevens:** Het 1-gezin 1-plan is het gezamenlijk eigendom van de overheid (de gemeente) en van de betrokken burger. Beide partijen zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke juistheid en volledigheid van het dossier, en beide partijen hebben in beginsel de mogelijkheid om de inhoud van het 1-plan te wijzigen of van commentaar te voorzien.
2. **Registratie op basis van personen, met mogelijkheid van gezinsverbanden:** Het 1-gezin 1-plan wordt opgesteld voor een persoon (BSN), met in het dossier de mogelijkheid om verbindingen te leggen tussen de dossiers van andere personen binnen een gezin. De verbindingen kunnen in overleg gelegd (en verbroken) worden door de leden van het gezin, door de regisseur en/of door de hulpverleners.
3. **Transparantie:** De betrokken burger heeft *realtime* inzicht in de eigen gegevens (inkijk), in welke gegevens met welke partijen zijn uitgewisseld en welke (vroeg)signalen zijn gemeld. Als informatie niet direct getoond kan worden (bijvoorbeeld in het gedwongen kader) wordt achteraf alsnog inzichtelijk welke gegevens zijn ingezien en/of uitgewisseld.
4. **Zorgvuldige registratie:** Op basis van logging van gebruik, of op basis van registratie is inzichtelijk welke personen op welke momenten gegevens hebben ingezien of (vroeg)signalen hebben gemeld.
5. **Zorgvuldige afweging of er sprake is van een multiprobleemgezin:** Voor multiprobleemgezinnen kan een ruimer regime gelden voor gegevensuitwisseling. Via een objectieve afweging is na te gaan dát en hóe is vastgesteld of er sprake is van een multiprobleemsituatie. Deze afweging is in het dossier vastgelegd.
6. **Proportionele gegevensuitwisseling:** Informatie-uitwisseling gebeurt alleen op een *need-to-know* basis. De in inkijk getoonde gegevens gaan zoveel mogelijk alleen om 'buitenkant informatie'.

Met betrekking tot de rol van de regisseur:

7. **Regie is gemeentelijke taak:** Regie is primair de verantwoordelijkheid van de gemeente (college van B&W). Het is de taak van de gemeente om te zorgen dat er een regisseur is. De betrokken burger moet invloed hebben wie als regisseur wordt benoemd. Naam en contactgegevens van de regisseur zijn in het dossier opgenomen.
8. **Regie kan gemandateerd worden:** De gemeente kan de regietaak naar andere partijen of hulpverleners mandateren.
9. **Eerbiediging van beroepsgeheim en beroepsethiek:** Waar hulpverleners met beroepsgeheim informatie met de regisseur hebben gewisseld, geldt dat beroepsgeheim en -

ethiek ook voor de regisseur. Informatie die de regisseur binnen beroepsgeheim heeft ontvangen, wordt in principe niet met derden gewisseld, zonder de expliciete toestemming van de betrokken hulpverlener en van de betrokken burger. Voor het opheffen van het beroepsgeheim gelden de reguliere grondslagen (zoals conflict van plichten).

Met betrekking tot 1-gezin 1-plan:

10. **1-gezin 1-plan alleen voor multiprobleemgezinnen:** Er wordt een gezinsplan opgesteld wanneer is vastgesteld dat het gezin of de persoon meerdere problemen heeft die niet door het gezin zelf kunnen worden opgelost. Hiervoor is in beginsel geen toestemming van betrokkene(n) nodig. Registratie gebeurt wel in overleg met betrokkenen.
11. **1-gezin 1-plan buiten mpg alleen op basis van toestemming:** Ook voor niet multiprobleemgezinnen kan een dossier volgens 1-gezin 1-plan worden gemaakt. Dit kan alleen op basis van vrijwilligheid, op verzoek of met toestemming van de betrokkene(n).
12. **Beperkte kring van professionals heeft toegang tot 1-gezin 1-plan:** Toegang tot het 1-gezin 1-plan is beperkt tot de betrokkene(n) zelf, de regisseur en de bij het gezin betrokken professionele hulpverleners. Betrokkene zelf kan op basis van vrijwilligheid derden ook toegang geven tot het 1-gezin 1-plan. Op basis van autorisaties wordt bepaald wie wat mag (in)zien.

Met betrekking tot vroegsignalering:

13. **Beperkte toegang tot vroegsignalen:** Vroegsignalen zijn alleen inzichtelijk voor betrokkene zelf, de regisseur en de persoon die de melding heeft gedaan.
14. **Afwegingskader:** Op basis van een vroegsignaal kan een regisseur hulpverleners om informatie vragen of gegevensbronnen inzien. Dit kan alleen als er een gerede aanleiding is. Dit onderzoek kan de regisseur alleen doen als onderdeel van een zorgvuldige afweging, of er ingrijpen in een gezin nodig is, of om vast te stellen of er sprake is van een multiprobleemsituatie.
15. **Het recht om vergeten te worden:** Als een vroegsignaal niet binnen een bepaalde tijd tot nadere actie of ondersteuning leidt, moeten de informatie en het signaal verwijderd worden uit het dossier¹⁰.

Technische uitgangspunten:

16. **Toegang op basis van autorisaties:** Voor de toegang tot de gegevens in het 1-gezin 1-plan en de inzage in vroegsignalen geldt een beveiligde toegang, op basis van autorisaties. De betrokken burger kan op onderdelen zelf bepalen tot welk niveau hulpverleners geautoriseerd zijn om informatie in te zien.
17. **Beveiliging en autorisatie van informatiesystemen:** Alle gegevensuitwisseling en gegevensopslag vindt plaats in beveiligde systemen en via beveiligde infrastructuren. Dus ook voor de free-format berichten en chat geldt dat deze via een beveiligde infrastructuur worden uitgewisseld, en niet via het reguliere internet.

Discussievraag 8:

- Zijn de juiste uitgangspunten benoemd?
- Ontbreken er nog uitgangspunten?
- Zijn de uitgangspunten te ruim of wellicht juist te beperkt geformuleerd?

---

¹⁰ Het betreft hier niet de bewaking van de vernietigingstermijn van dossiers.

7 Scenario's voor een juridische kader

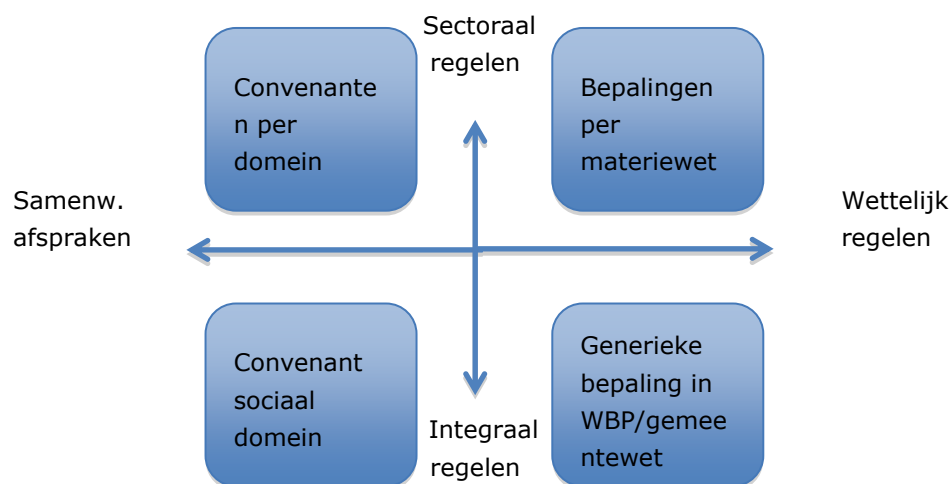
De vraag is óf – en zo ja: welke – aanpassingen in de wetgeving nodig zijn om een juridisch kader te creëren voor de gegevensuitwisseling, zoals die in paragraaf 2 is beschreven.

7.1 Vier scenario's

In het bepalen van de mogelijkheden om te komen tot een passend juridisch kader, zijn er twee vragen die voorliggen:

- Wetgeving of niet: Zoveel mogelijk aansluiten bij de huidige wetgeving of het juridisch kader zoeken in nieuwe wetgeving?
- Sectoraal of integraal: De juridische grondslag regelen in de onderscheiden domeinen en materiewetten, of in een overkoepelend kader?

Zo ontstaan er vier scenario's:

Discussievraag 9:

- Herkent u de scenario's en de geschetste voor- en nadelen?
- Welke scenario heeft uw voorkeur of wijst u af?
- Op grond van welke overwegingen?

Scenario 1. Convenant per domein of doelgroep

Dit is de huidige situatie, waarin er voor specifieke domeinen en voor verschillende doelgroepen afspraken met convenantpartners zijn over samenwerking, de integrale aanpak van hulp en ondersteuning en de informatie-uitwisseling daarbij.

De in paragraaf 4 genoemde knelpunten kunnen worden opgelost door voor veel voorkomende samenwerkingsverbanden meer met landelijke protocollen of handelingskaders te gaan werken. Daarnaast kunnen de gemeenten ondersteund worden met voorbeeldconvenanten en door goede voorbeelden meer centraal te ontsluiten.

Met opleiding van medewerkers en regisseurs kan het gebruik van de convenanten worden bevorderd, en kunnen hulpverleners meer bewust gemaakt worden van wat er wel en niet kan met betrekking tot gegevensuitwisseling en privacy.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> • Geen/beperkte wetsaanpassingen nodig • Ruimte voor lokaal beleid/doelgroepen-beleid 	<ul style="list-style-type: none"> • Diversiteit, ondoorzichtigheid en ruimte voor interpretatie blijven bestaan • Integraal werken beperkt mogelijk • Onduidelijkheid over juridische basis blijft

Scenario 2. Convenant voor het sociaal domein

In plaats van een convenant per domein of per doelgroep, kan voor de breedte van het sociaal domein een convenant worden gesloten met alle betrokken partijen. Het doel van het convenant is dan hulp en ondersteuning bieden aan multiprobleemgezinnen en het mogelijk maken van vroegsignalering ter voorkoming van multiprobleemsituaties. Gezien de grote hoeveelheid samenwerkingspartijen zal dit een groot convenant worden.¹¹

Net als bij de convenanten per domein of doelgroep kan hier een vereenvoudiging worden behaald door met landelijke convenanten of voorbeelden te werken.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> • Geen/beperkte wetsaanpassingen nodig • Ruimte voor lokaal beleid/doelgroepen-beleid (zij het beperkt) • Integraal werken mogelijk (zij het beperkt) 	<ul style="list-style-type: none"> • Diversiteit, ondoorzichtigheid en ruimte voor interpretatie blijven bestaan • Groot, complex convenant, met veel partijen • Onduidelijkheid over juridische basis blijft

Scenario 3. Wettelijke bepalingen in de materiewetgeving

De wettelijke grondslag voor informatie-uitwisseling kan in de verschillende materiewetten worden gelegd. In die wetten kan een artikel worden opgenomen dat gemeentelijke regisseurs en hulpverleners in geval van multiproblematiek informatie met elkaar mogen uitwisselen. Hierbij dient het doel van de uitwisseling in relatie tot de specifieke materiewet expliciet gegeven te zijn. Bij Amvb is dan geregeld welke gegevens uitgewisseld mogen worden, en eventueel hoe. Dit is de systematiek die bijvoorbeeld voor de keten werk en inkomen met de Wet Eenmalige Gegevensuitvraag in de Suwi-wet is opgenomen.

Met een juridische basis is er voor de grondslag voor gegevensuitwisseling geen convenant meer nodig. Hiermee zijn veel van de in paragraaf 4 benoemde knelpunten weggenomen. Doordat de gegevensuitwisseling in de materiewetten is geworteld zal deze wel expliciet verbonden moeten zijn met het doel van de wet. Dit kan verkokering in de hand werken en een integrale aanpak lastig maken.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> • Wettelijke grondslag, minder/geen 	<ul style="list-style-type: none"> • Integraal werken beperkt mogelijk, werkt

¹¹ Uit een inventarisatie in Leeuwarden is gebleken dat er 56 *typen* samenwerkingsorganisaties in het sociale domein zijn, in totaal gaat het om honderden organisaties.

convenanten nodig <ul style="list-style-type: none"> Wetsaanpassing kan mee in wetstraject voor de drie decentralisaties 	verkokering in de hand <ul style="list-style-type: none"> Wetgeving is langdurig proces
---	--

Scenario 4. Kaderwetgeving voor het sociale domein

In plaats van het opnemen van een wettelijke grondslag in de materiewetten, kan de gegevensuitwisseling in een kaderwet worden opgenomen. Dit geeft een samenhangend kader, waarin de gegevensuitwisseling over de verschillende domeinen heen vorm kan krijgen.

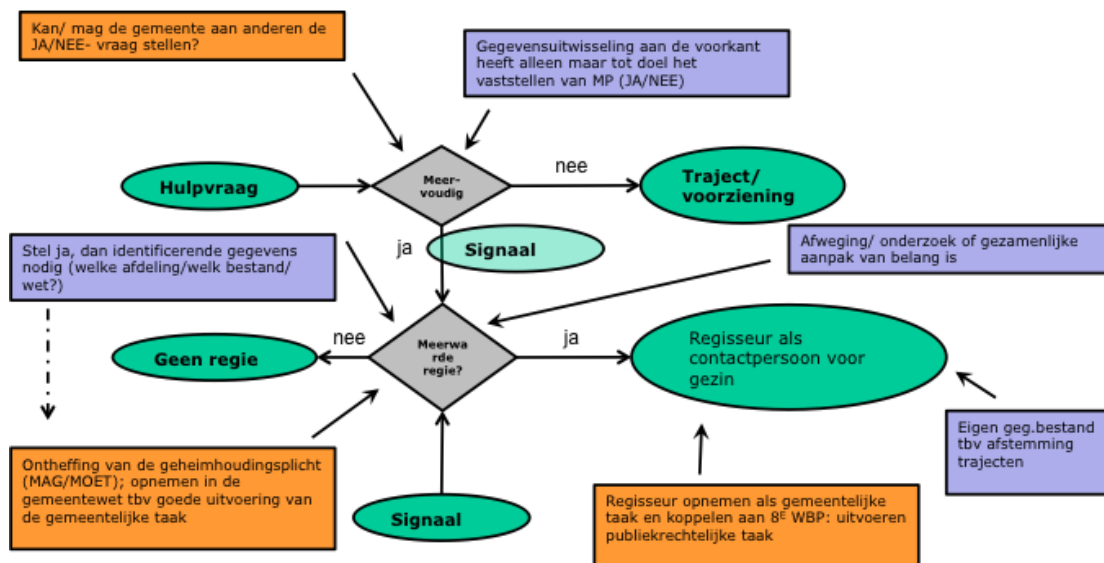
Hoe dit scenario in wetgeving kan worden uitgewerkt is hieronder in paragraaf 6.3 beschreven.

De in paragraaf 4 genoemde knelpunten worden daarmee voor een belangrijk deel weggenomen. Een belangrijk nadeel van aparte wetgeving voor gegevensuitwisseling in het sociaal domein, is dat aanpassingen in privacywetgeving politiek en maatschappelijk gevoelig liggen.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> Juridisch zuivere oplossing Wettelijke grondslag, geen convenanten nodig Maakt gewenste werkwijze mogelijk 	<ul style="list-style-type: none"> Aanpassing in privacywetgeving ligt politiek en maatschappelijk gevoelig Wetgeving is langdurig proces

7.2 Mogelijk afwegingskader

In alle vier de scenario's is impliciet veronderstelt dat er sprake is van een multiprobleemgezin. Op dat moment geldt een ruimer kader voor gegevensuitwisseling. Maar óf er sprake is van multiproblematiek, dient eerst te worden vastgesteld. Ook daar is informatie voor nodig. Het ligt voor de hand om de (gemeentelijke) regisseur de taak te geven om dit onderzoek te doen. De mogelijkheid om in dit verband informatie te ontvangen dient ook in de convenanten en de wetgeving te zijn geregeld.

De afweging verloopt in de volgende stappen:

1. De regisseur ontvangt een signaal dat er (mogelijk) hulp en ondersteuning nodig is. Dit kan een vroegsignalering zijn, maar ook een signaal van de betrokkene zelf.
2. **De regisseur stelt vast of er een vraag om hulp/ondersteuning ligt die betrekking heeft op 2 of meer terreinen binnen het sociaal domein.** Dit kan de regisseur doen door de betrokkene zelf te bevragen, of door informatie op te halen bij hulpverleners of bronnen (inkijk). De opgevraagd informatie is alleen dát-informatie (dát betrokkene bij een bepaalde hulpverlener bekend / in behandeling is).
  - Nee -> einde onderzoek, het signaal wordt verwijderd
  - Ja -> door naar 3
3. **De regisseur stelt vervolgens vast of er een noodzaak is om met een integrale aanpak te komen.** Een samenhangende aanpak moet dus toegevoegde waarde hebben. Om dit te onderzoeken kan de regisseur eerst betrokkene zelf bevragen, of informatie opvragen bij hulpverleners. Het gaat dan om identificerende buitenkant-informatie. (Wie is de hulpverlener, welke hulp wordt verleend, eventueel op basis van welke indicatie. Geen informatie over de achtergrond van de problematiek).
  - Nee -> dienstverlening oppakken in de kolommen
  - Ja -> door naar 4
4. De regisseur heeft vastgesteld dat er sprake is van multiproblematiek, waarmee een dossier in het kader van 1-gezin 1-plan kan worden opgesteld, en in de dienstverlening een ruimer kader voor gegevensuitwisseling kan gelden.

7.3 Mogelijke wettelijke grondslag voor scenario 4

In het bovenstaande scenario 4 wordt de gegevensuitwisseling verankerd in algemene wetgeving, een overkoepelde wet. De vraag is vervolgens hoe dit wetstechnisch vorm kan krijgen. Een *mogelijke* uitwerking is als volgt.

Publiekrechtelijke taak in de Gemeentewet

Een belangrijk knelpunt in de eerdere opsomming is het ontbreken van een wettelijke grondslag, of publiekrechtelijke taak om 1) regie te voeren op multiprobleemgezinnen, en 2) het kunnen versturen en ontvangen van vroegsignalen. Deze publiekrechtelijke taak kan worden gecreëerd, door die in de Gemeentewet op te nemen. Uit de analyse blijkt dat het minder werkbaar is om de regie en vroegsignalering op te nemen in de materiewetten. Dit zal verkokerd werken eerder in de hand werken dan opheffen. Door de publiekrechtelijke taak van regie en vroegsignalering in de Gemeentewet op te nemen ontstaat een zuivere opdracht aan de gemeente.

Deze regie en vroegsignalering zal vervolgens wel verbonden moeten worden met de verschillende materiewetten. Dat kan mogelijkwijs als volgt:

- In de gemeentewet wordt een artikel opgenomen dat het College van B&W in het sociaal domein als taak heeft
  - om regie te voeren op de aanpak van multiprobleemgezinnen, en
  - te zorgen dat multiproblematiek, door middel van vroegsignalering wordt voorkomen danwel teruggedrongen;
- Waarbij regie en vroegsignalering worden gedefinieerd (zie paragraaf 3);
- Waarbij expliciet wordt aangegeven wat onder het sociaal domein wordt verstaan, dat wil zeggen een uitputtende opsomming van welke materiewetten het betreft;

- Waarbij in de verschillende materiewetten een extra artikel wordt opgenomen dat hulpverleners aan het college van B&W de gevraagde informatie mogen (of moeten) verstrekken, in het kader van de taak als in artikel <nummer> van de gemeentewet;
- Waarbij in de Gemeentewet de gemeentelijke taak gemandateerd kan worden aan derden;
- Waarbij in de Gemeentewet een afwegingskader wordt vereist om vast te stellen of er sprake is van multiproblematiek (zie paragraaf 6.2).

Beroepsgeheim

In deze systematiek zal de gemeentelijke regisseur te maken krijgen met het beroepsgeheim. De regisseur zelf heeft geheimhoudingsplicht, op basis van de WBP. Daarnaast geldt, dat als informatie onder beroepsgeheim is verkregen, dit beroepsgeheim ook voor de regisseur geldt. Dit beroepsgeheim kan alleen worden opgeheven als de betrokkene daar expliciet toestemming voor geeft, of als er vanuit een materiewet een wettelijke mogelijkheid is om het beroepsgeheim te doorbreken.

1-gezin 1-plan

De WBP vereist dat de gegevens, die voor een publiekrechtelijke taak worden verzameld en verwerkt, zorgvuldig, beveiligd en naar de betrokkene transparant worden behandeld. Dit is kort gezegd een wettelijke eis dat de regisseur 'dossier voert'. Hiermee wordt een wettelijke basis gecreëerd voor het 1-gezin 1-plan. Het dossier is niet een afgeleide, wat optioneel aan de dienstverlening kan worden toegevoegd, maar het is een *wettelijke verplichting* geworden! Dit betekent ook dat de mogelijkheid voor betrokkene zelf om inzage te hebben in zijn dossier en daar aantekeningen bij te maken een wettelijk recht is geworden.

8 Voorlopige bevindingen

8.1 Voorlopige bevindingen

Op het moment van afronding VISD loopt nog een serie interviews, met de beleidsafdelingen en wetgevingsjuristen van de betrokken departementen, met enkele gemeenten en met zorgkoepels (JZ-nl, GGZ-nl, VGN e.d.). Daarnaast wordt gesproken met het CBP. De gesprekken vinden plaats op basis van de 'Startnotitie Gegevensuitwisseling en Privacybescherming versie 1.3'.

In deze paragraaf zijn op basis van de gevoerde gesprekken de eerste voorlopige bevindingen opgenomen:

1. Uit de gehouden interviews, en de besprekingen over dit onderwerp binnen VISD blijkt dat het onderwerp sterk leeft en er een grote urgentie wordt gevoeld om het op te pakken. Partijen vragen om snel meer duidelijkheid te krijgen over wat er in de gegevensuitwisseling in het sociale domein nu wel en niet mogelijk is vanuit de privacywetgeving
2. Beleidsmatig is er bij gemeenten, departementen en zorgaanbieders een breed draagvlak om in geval van multiprobleemsituaties (of de signalering ter voorkoming daarvan) gegevensuitwisseling tussen professionals te willen. Daarnaast is er een breed gedragen gevoel dat in dergelijke multiprobleemsituaties de huidige wetgeving voor zowel de professional als voor de burger te weinig duidelijkheid biedt. Het gaat dan met name om gegevensuitwisseling over sectoren heen (bijvoorbeeld tussen een jeugdhulpverlener en schuldhulpverlening).
3. Tegelijkertijd doen alle betrokken een duidelijke oproep om in geval van zelfredzame burgers, of enkelvoudige hulpverlening juist veel sterker te borgen dat de privacy van burgers wordt beschermd. In deze gevallen is niet zozeer de wetgeving het knelpunt, alswel de kennis van uitvoerders over de privacywetgeving, en de afspraken hierover tussen samenwerkingspartners.
4. De geïnterviewde partijen onderschrijven de stelling in de Startnotitie dat het onderscheid tussen multiprobleemsituaties en zelfredzame burgers in de praktijk onvoldoende wordt gemaakt. Wat nodig is, is een duidelijk handelingsprotocol, of een vorm van triage om transparant en objectief te kunnen afwegen of er sprake is van een reguliere situatie (waarin gegevens niet zonder toestemming worden uitgewisseld) of een signalering / multiprobleemsituatie (waarin gegevensuitwisseling tussen professionals, zonder toestemming van de burger mogelijk moet zijn).
5. Ten aanzien van wetgeving lijkt er, ook in de Stuurgroep VISD, draagvlak te zijn voor een aanpassing in algemene, sector overstijgende wetgeving. Over de wijze waarop dit kan worden geregeld is géén eenduidig beeld. (De optie die in de Startnotitie is genoemd, via de Gemeentewet, roept bijvoorbeeld veel vragen op.). Dit is een oplossingsrichting voor de lange termijn.
6. Voor de korte termijn zal, conform huidige wetsvoorstel van WMO, geregeld moeten worden dat gegevens verzameld in kader van participatiewet en jeugdwet ook kunnen worden gebruikt in kader van de uitvoering van de WMO en viceversa. In het kader van doelbinding is waarschijnlijk wederverankering nodig in de andere sectorwetten.

Relatie met leertuin Zorg- en Veiligheidshuis Tilburg

In de Leertuin gegevensuitwisseling in het Zorg- en Veiligheidshuis in Tilburg vindt ook een onderzoek plaats naar de juridische (on)mogelijkheden van gegevensuitwisseling in het sociale domein. Dit project wordt uitgevoerd in opdracht van (en met subsidie van) het ministerie van VenJ. Het project VISD trekt in de verkenning van de privacyaspecten nauw op met de leertuin in Tilburg.

Op 17 juni heeft het ministerie van VenJ samen met de leertuin een expertbijeenkomst over privacy georganiseerd. Onder leiding van André Rouvoet heeft vooraanstaande privacyjuristen uit het veld over deze problematiek gesproken. De Startnotitie vanuit VISD was in deze bijeenkomst één van de stukken, op basis waarvan de discussie werd gevoerd. De conclusies van de bijeenkomst liggen in lijn met bovenstaande voorlopige bevindingen. Van de bijeenkomst volgt nog een verslag, dat ook aan de stuurgroep VISD zal worden aangeboden. Het project VISD zal de uitkomsten van deze expertbijeenkomst integraal opnemen in het eindadvies VISD.

8.2 Vervolg

Voor het vervolg is het van belang onderscheid te maken tussen de korte en de lange termijn.

- Voor de korte termijn ligt de oplossing vooral in kennisoverdracht. Door middel van handreikingen, modelconvenanten, handelingsprotocollen e.d. kan duidelijk worden gemaakt wat er binnen de kaders van de wet mogelijk is, en hoe dat in de uitvoeringspraktijk vorm kan krijgen
- Voor de korte termijn is het daarnaast mogelijk om in de decentralisatiewetten 'haakjes' op te nemen, die gegevensuitwisseling voor signalering en multiprobleemsituaties mogelijk kunnen maken. Het VISD-projectleidersoverleg is hiertoe bezig met een inventarisatie van de concept wetsteksten.
- Voor de langere termijn moet een oplossing in sector overstijgende wetgeving serieus overwogen worden. Aanpassing van (privacy-gerelateerde) wetgeving is complex, en kan enige tijd kosten. Door een wetsaanpassing in gang te zetten via één van decentralisatiewetten kan hierin wellicht tijd worden gewonnen.

Vanuit het 3d-programma bij BZK is het initiatief gekomen om een werkgroep een advies te laten maken, over hoe zowel de korte als de lange-termijn oplossingen kunnen worden opgepakt. De opdracht voor de werkgroep moet nog nader worden uitgewerkt. In de werkgroep zullen zowel rijkspartijen als de gemeenten vertegenwoordigd zijn, en zowel de beleidsmatige kant als de wetgevingsjuristen. De bevindingen vanuit VISD worden ingebracht in deze werkgroep om van daar uit het vervolg van het privacyvraagstuk op te pakken.

**KWALITEITS
INSTITUUT
NEDERLANDSE
GEMEENTEN**

**KWALITEITSINSTITUUT
NEDERLANDSE GEMEENTEN**

**NASSAULAAN 12
2514 JS DEN HAAG**

**POSTBUS 30435
2500 GK DEN HAAG**

**T 070 373 80 08
F 070 363 56 82**

**INFO@KINGGEMEENTEN.NL
WWW.KINGGEMEENTEN.NL**